

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE

Lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö/Lausuntopalvelu (VN/6164/2023)

Asia: Arviomuistio sähköpotkulautailun ja mikroliikkumisen ratkaisu- ja sääntelyvaihtoehdoista

1. Pidätkö arviomuistiossa esitettyä kuvausta mikroliikkumisen nykytilasta oikeansuuntaisena ja riittävän kattavana? Olisiko nykytilan kuvausta syytä täydentää jollain tavalla?

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE on YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen (SopS 27/2016; vammaisyleissopimus) kansallinen koordinaatiomekanismi. Sen tehtävänä on edistää yleissopimuksen kansallista täytäntöönpanoa ja vammaisten henkilöiden huomioon ottamista kaikkien hallinnonalojen toiminnassa.

Vammaisyleissopimus velvoittaa sopimuspuolet toteuttamaan tehokkaat toimet varmistakseen vammaisille mahdollisimman itsenäisen henkilökohtaisen liikkumisen, muun muassa helpottamalla liikkumista sillä tavalla kuin ja silloin kun he haluavat sekä kohtuulliseen hintaan. Sopimus on Suomessa voimassa lain tasoisena.

Sähköpotkulautailun nykytila haittaa merkittävästi vammaisten ihmisten itsenäistä liikkumista ja siksi sähköpotkulautailun sääntelyyn on syytä puuttua. VANE katsoo, että nykytilanteen haittoja on muistiossa kuvattu kattavasti ja nykytilan kuvauksessa on tunnistettu sähköpotkulautojen vammaisten ihmisten liikkumiselle aiheuttamat ongelmat, erityisesti väärin pysäköinti.

2. Mitä arviomuistiossa käsitellyistä ratkaisuvaihtoehdoista pidätte kannatettavimpana ja toteuttamiskelpoisimpana? Minkä vuoksi?

VANE pitää tärkeimpinä ratkaisuvaihtoehtoina vaihtoehtoja 3,5 ja 6. Vammaisten ihmisten kannalta ongelmallisinta sähköpotkulautojen käytössä on lautojen suuri määrä, liikennesääntöjen noudattamatta jättäminen, niiden holtiton käsittely ja väärin pysäköinti. Vammaiset ihmiset käyttävät paljon apuvälineitä itsenäiseen liikkumiseen ja kaikki esteet sekä arvaamaton, ei sääntöjen mukainen muu liikenne vaikeuttaa vammaisten ihmisten liikkumista. Osa vammaisista ihmisistä liikkuu opeteltuja reittejä pitkin, esimerkiksi näkövammaiset ihmiset, ja heille kaikki yllättävät esteet reiteillä aiheuttavat turvallisuusriskin. Pyörätuolin käyttäjän matka voi myös katketa kokonaan, jos esteetön reitti tukitaan sähköpotkulaudoilla. Tämän vuoksi väärin pysäköintiin tulisi puuttua tehokkaammin ja haittaa aiheuttavat laudat tulisi voida siirtää välittömästi ja kuntien pitäisi pystyä vaikuttamaan sähköpotkulautojen määrään.

VANE kannattaa myös promillerajan asettamista yleisen turvallisuuden lisäämiseksi, ratkaisuvaihtoehto 4.

3. Puuttuuko arviomuistiossa käsitellyistä ratkaisuvaihtoehdoista jokin olennaiseksi katsomanne ratkaisuvaihtoehto? Millainen tämä ratkaisuvaihtoehto olisi?

Ei puutu.

4. Mikä on näkemyksenne luvussa 7 esitetystä liikenne- ja viestintäministeriön arviosta? Tulisiko arviota täydentää joillain tavalla?

VANE katsoo, että muiden pohjoismaiden mallin mukaisesti myös meillä tulisi sähköpotkulautojen kokonaismäärään pystyä vaikuttamaan kunnissa ja siksi VANE kannattaa kuntien toimilupajärjestelmää ministeriön ehdotuksesta poiketen. Muuten VANE pitää ministeriön ehdotusta kannatettavana.

5. Mitä muuta haluaisitte lausua arviomuistiosta ja sen sisällöstä?

Sähköpotkulaudoista aiheutuu vammaisten ihmisten itsenäiselle liikkumiselle merkittävää haittaa ja turvallisuusriskejä. VANE katsoo, että nykytilanteeseen tulisikin puuttua ripeästi ja pitää puuttumista YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisena toimeenpanona.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE